

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

КОЗАЧЕНКО ГАЛИНА ВІКТОРІВНА

УДК 377.112.4:615.15

**РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ
ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ У СИСТЕМІ НАУКОВО-
МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ КОЛЕДЖУ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Житомир – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Житомирському державному університеті імені Івана Франка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Антонова Олена Євгеніївна,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка,
завідувач кафедри педагогіки, професійної
освіти та управління освітніми закладами.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Кайдалова Лідія Григорівна,
Національний фармацевтичний
університет,
завідувач кафедри педагогіки і психології;

кандидат педагогічних наук
Шарлович Зоя Павлівна,
Комунальний вищий навчальний заклад
«Житомирський медичний інститут»
Житомирської обласної ради,
завідувач відділення післядипломної освіти
молодших медичних спеціалістів.

Захист відбудеться 10 грудня 2019 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.053.01 у Житомирському державному університеті імені Івана Франка за адресою: 10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40, 2-й поверх, конференц-зал.

З дисертацією можна ознайомитися на сайті http://zu.edu.ua/avto_ped.html та в бібліотеці Житомирського державного університету імені Івана Франка (10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40).

Автореферат розісланий 09 листопада 2019 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.Л. Яценко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність досліджуваної проблеми зумовлена реформуванням освітньої галузі, яка, інтегруючись у європейське співтовариство, окреслює нові вимоги до викладача вищої школи, його особистості та професійної діяльності, про що йдеться у законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), у Концепції розвитку вищої медичної освіти в Україні (2008), Концепції розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2010-2020 рр., Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я» (2018).

На рівні теорії і методики професійної освіти, визначення змісту, форм, методів розвитку педагогічної компетентності викладачів, що забезпечують підготовку фахівців-фармацевтів, є значущою проблемою забезпечення ефективного функціонування фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я, особливо у контексті попередження та профілактики захворювань. До фармацевтичної освіти, як складової українського освітнього простору, висуваються вимоги щодо цільових пріоритетів, спрямованих на підготовку конкурентноспроможного фахівця з високим рівнем фахових знань, умінь, навичок та особистісних якостей.

Відповідно на рівні закладів вищої фармацевтичної освіти важливим є розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю з урахуванням особливостей їхньої професійно-педагогічної діяльності у системі науково-методичної роботи. Зокрема йдеться про недостатність уваги до педагогічної підготовки викладачів закладів вищої освіти як в умовах магістратури, так і системи підвищення кваліфікації. Специфіка контингенту здобувачів освіти за останні роки, спрямованість на використання в освітньому процесі інформаційних технологій, потреба у формуванні методичної та методологічної культури викладачів зумовлюють упровадження андрагогічної моделі педагогічної перепідготовки в закладі вищої освіти. Саме система науково-методичної роботи, зміст якої розглядається через заходи/дії/ форми формальної, неформальної, інформальної освіти, сприяє вирішенню завдання розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю, що вимагає відповідного теоретичного обґрунтування досліджуваної проблеми та розробки моделі й методики розвитку педагогічної компетентності.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що значна кількість наукових розвідок пов'язана з вивченням окремих аспектів окресленої проблеми. Дослідження питань загальнопедагогічної підготовки були предметом розгляду О. Абдулліної, О. Антонової, А. Алексюка, С. Гончаренка, І. Зязюна, В. Каплінського та ін. Професійну підготовку педагогічних працівників досліджували О. Глузман, В. Гриньова, О. Дубасенюк, Л. Мітіна, О. Пехота та

ін. Професійну діяльність і професійне становлення викладача закладу вищої освіти досліджували С. Вітвицька, О. Гура, Н. Кузьміна, Л. Макарова та ін.

Питання організації методичної роботи у закладі освіти розглядалися І. Жерносеком, В. Пікельною, С. Яценко. Роль методичної роботи у підвищенні професійно-педагогічної компетентності викладача досліджували С. Бухальська, О. Козаченко, Л. Сушенцева. Про функціонування методичного кабінету як центру науково-методичної роботи коледжу йдеться у працях Г. Данилової, Р. Сердюкової, Т. Чернишенко та ін. Організацію науково-методичної роботи у коледжах медичного спрямування розглядали О. Гуменюк, Р. Сабадишин та ін. Вивчення теорії та практики розвитку педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти непедагогічного профілю стало предметом дослідження С. Демченка, Т. Лебеденець, С. Міщенко та ін.

Проблемам професійної підготовки фахівців фармацевтичного профілю у закладах вищої освіти присвячені дослідження вчених, а саме: підготовці фармацевтичних кадрів в Україні – О. Волосовець, В. Георгіянц, Л. Кайдалова, А. Котвіцька, В. Черних та ін.; організаційним засадам діяльності закладів вищої фармацевтичної освіти – І. Бойчук, І. Гриценко, І. Зупанець, З. Мнушко, І. Ніженковська, О. Тихонов та ін.; педагогічним технологіям, контролю та діагностиці якості у системі фармацевтичної освіти – Л. Буданова, Т. Вахрушева, Б. Громовик, Л. Романишина, О. Тележкіна та ін.

Актуальність теми підтверджується низкою **суперечностей**, а саме: між зростаючими вимогами суспільства до рівня педагогічної підготовки викладачів закладів вищої освіти фармацевтичного профілю та недостатністю теоретичної та методичної розробки її змісту, форм, методів для спеціальності «Фармація, промислова фармація»; наявним рівнем педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю та необхідністю наукового обґрунтування відповідної системи науково-методичної роботи в коледжі; потребою забезпечення розвитку досліджуваної компетентності та необхідністю обґрунтування та впровадження відповідної моделі, визначення шляхів її реалізації.

У зв'язку з цим виникає потреба в розробці моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу та поетапної методики її впровадження. Аналіз стану розробки різних аспектів дослідження засвідчив, що проблема розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю ще не стала предметом окремого дослідження і вимагає системного розгляду.

Отже, актуальність проблеми, її теоретична та практична значущість, недостатня розробленість у педагогічній науці та практиці, необхідність вирішення виявлених суперечностей зумовили вибір теми дисертаційної роботи: **«Розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконане відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка «Професійна підготовка майбутніх фахівців в умовах ступеневої освіти» (РН № 0110U002274). Тему дисертації затверджено вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 4 від 27. 11. 2015 р.) та погоджено Радою з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології НАПН України (протокол № 1 від 26. 01. 2016 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати модель розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю та експериментально перевірити її ефективність шляхом запровадження поетапної методики розвитку педагогічної компетентності в системі науково-методичної роботи коледжу.

Відповідно до мети дослідження визначено такі **завдання**:

1. Проаналізувати стан досліджуваної проблеми у педагогічній теорії та практиці, уточнити сутність базових понять.
2. Визначити зміст, структуру, критерії, показники та рівні сформованості педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю.
3. Охарактеризувати систему науково-методичної роботи коледжу, її спрямованість на розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю.
4. Обґрунтувати модель розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у визначеному напрямі.
5. Розробити й експериментально перевірити ефективність поетапної методики запровадження моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю та підготувати відповідні навчально-методичні матеріали.

Об'єкт дослідження – науково-методична робота коледжу.

Предмет дослідження – методика запровадження моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи.

Для досягнення мети та реалізації поставлених завдань на різних етапах дослідження було використано наступні **методи**:

теоретичні – аналіз, синтез, систематизація, узагальнення, аналогії в процесі вивчення наукових джерел з філософії, психології, педагогіки, нормативно-правової бази – для уточнення базових понять дослідження, обґрунтування його методологічних засад; *емпіричні* – педагогічний моніторинг (спостереження, бесіди, анкетування, тестування, опитування, самоаналіз, порівняння, метод експертних оцінок) – з метою визначення рівня сформованості педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу; методи моделювання –

для розробки експериментальної моделі та методики її впровадження; педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи) – з метою комплексного дослідження рівнів розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю; *математичної статистики* – для вимірювання та математичної обробки експериментальних даних, їх кількісного та якісного аналізу; узагальнення результатів формувального етапу експерименту, їх графічної та описової фіксації.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилася в комунальному закладі вищої освіти «Житомирський базовий фармацевтичний коледж» Житомирської обласної ради, Коледжі Національного фармацевтичного університету (м. Харків), Вінницькому медичному коледжі ім. Д.К. Заболотного, Криворізькому медичному коледжі, Чортківському державному медичному коледжі (Тернопільська область). На різних етапах дослідження було залучено 482 особи, зокрема на формувальному етапі – 186 респондентів в експериментальних та 190 у контрольних групах.

Організація та основні етапи дослідження. Дослідження передбачало чотири взаємопов'язані етапи впродовж 2015-2019 років.

На першому етапі (2015-2016 рр.) – *теоретико-пошуковому* – проаналізовано наукову літературу та державні освітні документи з окресленої проблеми; сформульовано мету, основні завдання, об'єкт, предмет; з'ясовано сутність базових понять дослідження; охарактеризовано специфіку професійної діяльності фармацевтичних фахівців, зокрема викладачів фармацевтичного профілю; проаналізовано систему науково-методичної роботи; визначено наукові підходи до проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів у системі науково-методичної роботи фармацевтичного коледжу.

На другому етапі (2016-2017 рр.) – *аналітико-діагностувальному* – обґрунтовано змістову структуру педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю; визначено критерії, показники, рівні її розвитку; обрано діагностувальний інструментарій дослідження; розроблено авторську модель розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу та поетапну методику її впровадження.

На третьому етапі (2017-2019 рр.) – *дослідно-експериментальному* – експериментально перевірено ефективність поетапної методики реалізації моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу в межах констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту; розроблено авторську концепцію розвитку педагогічної компетентності викладачів у визначеному напрямі.

На четвертому етапі (2018-2019 рр.) – *завершально-узагальнювальному* – систематизовано результати експериментального дослідження, здійснено їх статистичну обробку, сформульовано загальні висновки, оформлено текст дисертації, окреслено перспективи подальших наукових пошуків.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягає в тому, що: *вперше* охарактеризовано сучасний стан сформованості педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю, науково обґрунтовано компоненти структури досліджуваної компетентності, визначено критерії, показники, рівні її сформованості, розроблено модель розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу (концептуально-цільовий, мотиваційно-стимулювальний, змістово-процесуальний, результативно-діагностувальний блоки) та поетапну методичку її впровадження (підготовчий, основний, результативний етапи); запропоновано авторську концепцію розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу;

удосконалено зміст, форми, методи розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу, уточнено й конкретизовано сутність понять «викладач фармацевтичного профілю», «педагогічна компетентність», «педагогічна компетентність викладачів фармацевтичного профілю», «розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю», «система науково-методичної роботи»;

подальшого розвитку набули положення щодо впровадження в освітній процес та систему науково-методичної роботи коледжу сучасних технологій та інноваційних підходів, спрямованих на розвиток досліджуваної компетентності, поглиблене опрацювання аспектів формування змісту, форм, методів навчання дорослих, а також вивчення шляхів удосконалення змісту науково-методичної роботи у закладі вищої освіти.

Практичне значення одержаних результатів дослідження визначається тим, що реалізовано поетапну методичку впровадження моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю шляхом упровадження апробованих авторських навчально-методичних матеріалів (концепції та індивідуальної програми розвитку педагогічної компетентності викладачів, методичних рекомендацій щодо викладання навчальних дисциплін тощо), які можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти України та в системі післядипломної освіти викладачів фармацевтичного профілю.

Основні результати дослідження **впроваджено** в освітній процес комунального закладу вищої освіти «Житомирський базовий фармацевтичний коледж» Житомирської обласної ради (довідка № 561 від 18.01.2019 р.),

Коледжу Національного фармацевтичного університету (м. Харків) (довідка № 642 від 18.12.2018 р.), Вінницького медичного коледжу ім. Д.К. Заболотного (довідка № 236 від 25.09.2018 р.), Криворізького медичного коледжу (довідка № 486 від 18.04.2018 р.), Чортківського державного медичного коледжу (Тернопільська обл.) (довідка № 621 від 16.11.2018 р.).

Апробація результатів дослідження здійснювалася на наукових, науково-практичних, науково-методичних конференціях, семінарах, круглих столах різного рівня, зокрема *міжнародних*: «Actual problems of sciences and education» (Budapest, 2019, virtual conference), «Актуальні проблеми вищої освіти: теоретико-методологічні та прикладні аспекти» (Бар, 2019, заочна), «Науково-педагогічні школи: проблеми, здобутки та перспективи розвитку» (Житомир, 2018, очна), «Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи» (Житомир, 2018, очна), «Професійна підготовка фахівців в умовах неперервної освіти: креативний підхід» (Житомир, 2017, очна), «Теорія і практика формування та розвитку обдарованості майбутніх фахівців у системі професійної освіти» (Бар, 2017, заочна), «Розвиток педагогічної компетентності викладачів з непедагогічною освітою у системі науково-методичної роботи коледжу» на Міжнародній освітній виставці «Сучасні заклади освіти – 2019» (Київ, 2019, очна); *всеукраїнських*: «Методологічні особливості підготовки молодших спеціалістів в умовах модернізації освіти в Україні» (Київ, 2019, очна), «Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм» (Кременчук, 2019, заочна), «Дистанційна освіта: реалії та перспективи» (Харків, 2018, очна), «Науково-методична інтернет-конференція, присвячена Дню заснування Черкаської медичної академії» (Черкаси, 2018, заочна), «Якість вищої освіти: сучасний стан та шляхи забезпечення» (Харків, 2017, заочна), «Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти» (Житомир, 2016, очна), «Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому середовищі» (Київ, 2016, очна), «Формування професійної компетентності майбутнього медичного спеціаліста» (Суми, 2015, заочна); *регіональних*: «Розвиток педагогічної компетентності викладачів з непедагогічною освітою у системі науково-методичної роботи коледжу» (обласне методичне об'єднання методистів закладів вищої освіти, Житомир, 2019, очна), «Модернізація змісту професійної освіти – умова підготовки компетентного фахівця нової формації» (Житомир, 2017, очна), а також на науково-методологічних семінарах кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, 2015-2019 рр.).

Публікації. Основні положення і результати дослідження відображено у 21 одноосібній публікації, з яких 9 статей – у провідних фахових виданнях України, 1 стаття – в іноземному періодичному фаховому виданні, 8 публікацій

– у збірниках матеріалів конференцій, 1 – підручник, 2 – методичні рекомендації.

Структура дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (378 найменувань, із них 6 – іноземною мовою), додатків на 85 сторінках. Загальний обсяг дисертації складає 361 сторінку, з них – 235 сторінок основного тексту. Роботу проілюстровано 18 таблицями, 22 рисунками.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження; визначено його мету, завдання, об'єкт, предмет; розкрито наукову новизну та практичну значущість; визначено етапи експериментальної роботи й охарактеризовано методи; наведено дані щодо експериментальної бази, апробації та впровадження одержаних результатів у практику діяльності медичних, фармацевтичних закладів вищої освіти (коледжів).

У першому розділі – **«Теоретичні засади розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю»** – представлено результати теоретичного аналізу проблеми дослідження та з'ясовано специфіку професійної діяльності фахівців фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я, зокрема викладачів фармацевтичного профілю у коледжі; здійснено аналіз базових понять дослідження; визначено основні наукові підходи до проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу.

На основі осмислення та критичного аналізу наукової літератури окреслено загальнонаукові засади дослідження. З'ясовано, що лише 3,6 % викладачів фармацевтичного профілю у коледжах мають педагогічну освіту, що ускладнює якість їхньої викладацької діяльності, оволодіння сучасними методиками і технологіями. До особливостей діяльності викладачів фармацевтичного профілю віднесено: соціальну відповідальність перед суспільством за якість підготовки фармацевтів, від яких залежить збереження та зміцнення здоров'я людини; необхідність оперувати великими обсягами інформації, ураховуючи динамічність та змістовність фармацевтичної сфери; необхідність дотримання високих етичних норм професійної поведінки майбутніх фахівців у їхніх взаємовідносинах із споживачами.

Поняття *«викладач фармацевтичного профілю»* у межах дослідження позначає особу, яка має вищу фармацевтичну освіту (магістр), здійснює педагогічну діяльність у системі фармацевтичної освіти та, виконуючи освітньо-професійну програму «Фармація» підготовки молодших спеціалістів, бакалаврів спеціальності «Фармація, промислова фармація», забезпечує виконання відповідних освітніх компонентів (викладання навчальних дисциплін) циклу професійної та практичної підготовки.

Досліджено, що за умови виконання вимог стандарту вищої освіти освітній рівень «магістр» передбачає здатність до виконання педагогічних функцій. Зазначено, що при підготовці магістра фармації щонайменше 75% обсягу освітньої програми спрямовано на формування загальних та фахових компетентностей за спеціальністю, що актуалізує потребу у розвитку педагогічної компетентності викладачів.

У результаті аналізу наукових джерел *«педагогічна компетентність викладача фармацевтичного профілю»* тлумачиться як інтегрована професійно-особистісна характеристика, що відображає рівень педагогічних та фахових знань, умінь і навичок, досвіду, професійно значущих якостей та поведінкових характеристик, які забезпечують ефективність професійно-педагогічної діяльності у закладі освіти фармацевтичного профілю. *«Розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю»* у межах дослідження визначається як керований цілеспрямований, багатофакторний процес, що призводить до стійких якісних змін у діяльності викладачів, виникнення нових змістових особистісних структур.

Обґрунтовано значущість провідних наукових підходів, реалізація яких забезпечує ефективний розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу, а саме: системного, синергетичного, андрагогічного, аксіологічного, акмеологічного, компетентнісного, діяльнісного. Провідним визначено компетентнісний підхід, що інтегрує розвиток педагогічної компетентності як необхідну складову ефективної педагогічної діяльності.

У другому розділі – **«Моделювання розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу»** – охарактеризовано систему науково-методичної роботи у коледжі, представлено змістову структуру педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю; з'ясовано критерії, показники та рівні сформованості досліджуваного феномену; обґрунтовано авторську модель розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу.

Простежено взаємозв'язок між розвитком педагогічної компетентності викладачів та ефективністю організації науково-методичної роботи коледжу. На основі теоретичного аналізу та авторського досвіду з'ясовано, що система науково-методичної роботи коледжу – це інтегральне утворення, що містить сукупність взаємопов'язаних компонентів і передбачає спеціально організовану, цілеспрямовану діяльність педагогічного колективу, пов'язану із реалізацією освітнього процесу, його забезпеченням й удосконаленням, яка активізує самоосвітній потенціал викладачів, спрямована на розвиток їхньої педагогічної компетентності, є складовою післядипломної педагогічної освіти і здійснюється на базі закладу вищої освіти у міжкурсовий період. Основною

метою науково-методичної роботи коледжу визначено організаційне, науково-методичне забезпечення та вдосконалення освітнього процесу, створення умов розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів. Її реалізація здійснюється на таких рівнях: адміністративному (науково-методична та педагогічна ради, діяльність методичного кабінету); профільному (науково-методична робота циклових методичних комісій); індивідуальному (науково-методична робота викладачів при викладанні навчальної дисципліни). Системотвірним елементом науково-методичної роботи визначено діяльність методичного кабінету, ефективність якої залежить від реалізації провідних напрямів (організаційного, інформативного, розвитку науково-творчого потенціалу викладачів, забезпечення організаційно-методичного супроводу, навчально-методичного забезпечення дисциплін, організації заходів з розвитку педагогічної майстерності, видавничої діяльності, проведення методичних об'єднань, освітніх виставок, упровадження інноваційних технологій тощо).

З'ясовано, що розвиток педагогічної компетентності забезпечується безпосереднім змістом науково-методичної роботи, основу якого складають заходи/дії/форми формальної, неформальної та інформальної освіти з використанням відповідних методів (аналіз конкретних ситуацій, дебати, метод проектів, інтерактивні технології тощо) і засобів (аудіовізуальних, технічних, мультимедійних тощо). До формальної освіти викладачів фармацевтичного профілю віднесено підвищення кваліфікації/стажування, отримання другої вищої (педагогічної) освіти. До неформальної освіти – участь у засіданнях педагогічної, науково-методичної рад, засіданнях циклової методичної комісії, відкритих заняттях, майстер-класах, методичних об'єднаннях, конференціях, тренінгах, вебінарах, заходах тематичного спрямування, освітніх виставках, конкурсах тощо. Інформальна освіта викладачів фармацевтичного профілю передбачає самоосвіту, професійну комунікацію, використання інтернет-ресурсів, написання статей тощо. Доведено, що взаємопов'язані та взаємообумовлені види освітньої діяльності викладачів сприяють розвитку їхньої педагогічної компетентності. Охарактеризовано систему науково-методичної роботи, що виконує діагностувальну, відновлювальну, коригувальну, компенсаційну, прогнозувальну, моделювальну, управлінську, інноваційну, змістову функції. Обґрунтовано висновок, що ефективність науково-методичної роботи залежить від дотримання принципів цілісності, безперервності, гнучкості й динамічності, взаємозв'язку та взаємодії.

На основі результатів наукового пошуку представлено цілісну змістову структуру педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю, яка визначається: *ціннісно-мотиваційним* (характеризує зовнішню та внутрішню мотивацію викладачів фармацевтичного профілю до розвитку педагогічної компетентності, види їхнього стимулювання); *пізнавальним* (окреслює систему знань, яка забезпечує змістове наповнення педагогічної

компетентності); *діяльнісним* (визначає комплекс продуктивних педагогічних дій на основі сукупності набутих знань та умінь); *особистісним* (характеризує особистісні якості викладачів, що визначають їхню поведінкову, індивідуально-психологічну складові) компонентами. Відповідно до критеріїв (спонукального, знаннєвого, організаційного, рефлексивного) та визначених показників охарактеризовано три рівні сформованості педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю (середній, достатній, високий).

Теоретично обґрунтовано та розроблено структурну модель розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу, що містить чотири блоки (рис. 1).

Концептуально-цільовий відображає мету, наукові підходи (загальнонаукові – системний, синергетичний та конкретнонаукові – андрагогічний, аксіологічний, акмеологічний, діяльнісний), а також принципи (науковості, системності та послідовності, позитивної мотивації, неперервності, цілеспрямованості, комплексного підходу, індивідуалізації, пріоритетності саморозвитку та самоосвіти, забезпечення науково-методичного супроводу, рефлексивного оцінювання власної діяльності) та окреслює структуру педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу. Мотиваційно-стимулювальний блок визначає зовнішню та внутрішню мотивацію викладачів фармацевтичного профілю до розвитку педагогічної компетентності, види їхнього стимулювання. Змістово-процесуальний – окреслює теоретичний та практичний зміст розвитку педагогічної компетентності у заходах/діях/формах формальної, неформальної, інформальної освіти, методах і засобах науково-методичної роботи коледжу. Результативно-діагностувальний містить критерії, показники, рівні розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу.

У третьому розділі – **«Експериментальна перевірка ефективності впровадження моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу»** – представлено програму експериментальної роботи; окреслено зміст та проаналізовано результати констатувального етапу; презентовано поетапну методiku впровадження авторської моделі; проаналізовано та узагальнено основні висновки щодо перевірки її ефективності.

Експериментальну роботу здійснено відповідно до розробленої програми, що включала констатувальний та формувальний етапи. Метою констатувального етапу експерименту визначено діагностику стану сформованості педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю. З'ясовано, що в процесі залучення викладачів до заходів/дій/форм формальної, неформальної, інформальної освіти в системі науково-методичної

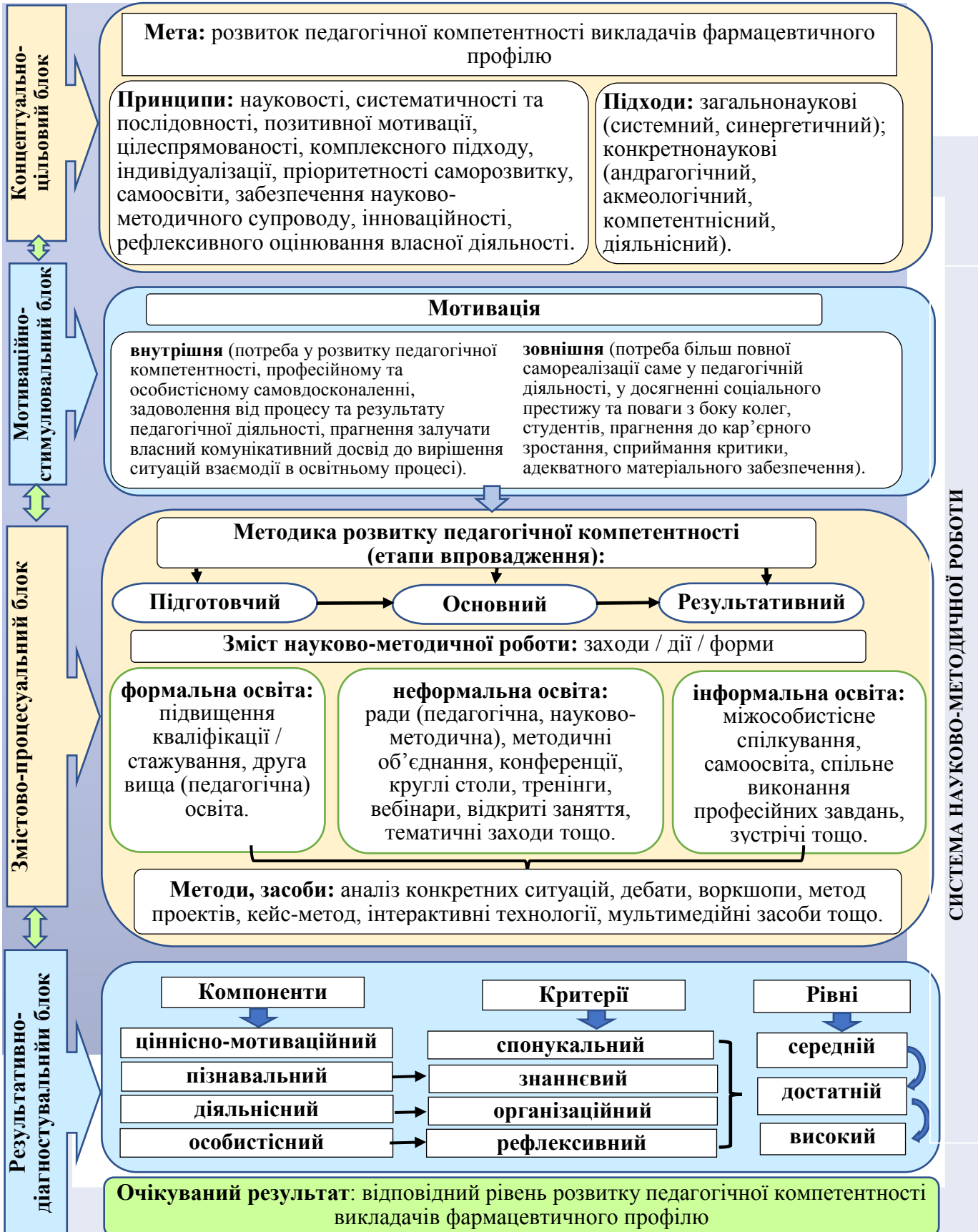


Рис. 1. Модель розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу

роботи коледжу їхня педагогічна компетентність розвивається на високому, достатньому та середньому рівнях.

Розроблено авторську методику розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу, яка передбачає поетапний механізм упровадження авторської моделі і складається з трьох етапів: *підготовчого* (створення науково-методичного підґрунтя, що забезпечує розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю, їх мотивування у визначеному напрямі); *основного* (активне залучення викладачів фармацевтичного профілю до заходів/дій/форм формальної, неформальної, інформальної освіти в системі науково-методичної роботи коледжу); *результативного* (створення середовища наукової, творчої, інноваційної діяльності, в якому викладач є її рівноправним суб'єктом, що володіє відповідним активним розвивальним потенціалом, діагностика вихідного рівня розвитку компонентів педагогічної компетентності). У межах упровадження методики на формувальному етапі експерименту апробовано авторську концепцію розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу, яка визначає стратегію діяльності викладачів з розвитку педагогічної компетентності, актуалізує їхню активність у системі науково-методичної роботи, посилює відповідальність за якість педагогічної діяльності. Запропоновано індивідуальну програму розвитку педагогічної компетентності, що реалізується через виконання технологічної карти та індивідуальної траєкторії розвитку досліджуваної компетентності. Розроблено та впроваджено методичні рекомендації для викладачів навчальних дисциплін у контексті нових стандартів освіти на засадах компетентнісного підходу з обґрунтуванням методологічних, теоретичних, методичних основ викладання дисциплін. У межах проведення навчально-методичного семінару «Розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю» запропоновано практичні дії, завдання, вправи з розвитку педагогічної компетентності.

Здійснено перевірку ефективності розробленої моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу після впровадження експериментальної методики. Доведено, що рівень сформованості педагогічної компетентності на високому та достатньому рівнях в ЕГ вищий, ніж в КГ, що є підтвердженням результативності впливу експериментальної методики та свідчить про її ефективність (рис. 2). Зокрема, за період проведення формувального етапу експерименту в експериментальних групах, на відміну від контрольних, зменшилася кількість викладачів із середнім рівнем мотивації (з 40,3% до 17,2 %); із середнім рівнем розвитку педагогічної компетентності (пізнавальний компонент – з 37,6% до 16,1%, діяльнісний – з 39,8% до 16,7%, особистісний

– з 41,4 % до 15,6 %). Водночас, відзначено зростання кількості викладачів із високим рівнем мотивації з 5,4 % до 14 %; достатнім (пізнавальний компонент) – від 56,5 % до 68,3 %, (діяльнісний) – від 52,7 % до 62,9 %, (особистісний) – від 48,2 % до 62,4 % та високим (пізнавальний) – від 5,9 % до 15,6 %, (діяльнісний) – від 7,5 % до 20,4 %, (особистісний) – від 9,7 % до 22,0 %

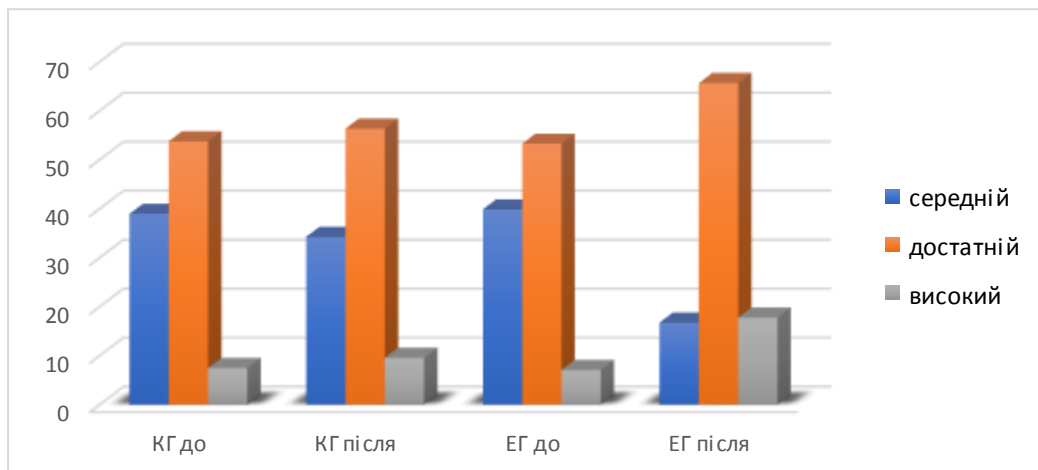


Рис. 2. Узагальнені показники розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю на констатувальному та формувальному етапах експерименту

Узагальнення результатів формувального етапу експерименту здійснено за допомогою комплексу методів. Рівні сформованості кожного компонента визначалися за методикою О. Смирнова, що передбачає використання бальних шкал та відносних частот. Достовірність результатів доведено за допомогою критерію ϕ^* -кутового перетворення Фішера та t-критерію Стьюдента.

ВИСНОВКИ

На основі узагальнення результатів експериментального дослідження сформульовано такі **висновки**:

1. На основі аналізу стану досліджуваної проблеми в науковій літературі підтверджено її актуальність та окреслено сутність базових понять дослідження. Запропоновано авторське тлумачення поняття «розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю», яке розглядається як керований, цілеспрямований, багатофакторний процес, який призводить до стійких якісних змін у діяльності викладачів, виникнення нових змістових особистісних структур.

Виокремлено провідні наукові підходи (системний, синергетичний, андрагогічний, аксіологічний, акмеологічний, компетентнісний, діяльнісний), реалізація яких у межах дослідження забезпечила спрямування наукового пошуку в цілісний, діагностично здатний, практико-орієнтований процес з урахуванням принципів освіти дорослих, завдань її модернізації та

конструювання змісту науково-методичної роботи коледжу фармацевтичного профілю.

2. У результаті теоретичного аналізу підходів до визначення складових педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю доведено полікомпонентність структури досліджуваного утворення.

Охарактеризовано такі компоненти: ціннісно-мотиваційний (визначає зовнішню та внутрішню мотивацію викладачів фармацевтичного профілю до розвитку педагогічної компетентності, види їхнього стимулювання); пізнавальний (окреслює систему знань, яка забезпечує якість педагогічної компетентності); діяльнісний (містить комплекс продуктивних педагогічних дій на основі сукупності набутих знань та вмінь); особистісний (характеризує особистісні якості викладачів, що визначають їх поведінкову, індивідуально-психологічну складові). Окреслено їх взаємозв'язок та взаємозумовленість. Відповідно до визначених критеріїв (спонукального, знаннєвого, організаційного, рефлексивного) та показників виокремлено три рівні сформованості педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю (середній, достатній, високий).

3. На основі теоретичного аналізу та авторського досвіду охарактеризовано систему науково-методичної роботи коледжу, яка трактується як інтегральне утворення, що містить сукупність взаємопов'язаних компонентів і передбачає спеціально організовану, цілеспрямовану діяльність педагогічного колективу, пов'язану із реалізацією освітнього процесу, його забезпеченням і удосконаленням, яка активізує самоосвітній потенціал викладачів, спрямована на розвиток їхньої педагогічної компетентності, є складовою післядипломної педагогічної освіти і здійснюється на базі закладу вищої освіти у міжкурсовий період. Доведено необхідність розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу. Охарактеризовано мету, завдання, функції науково-методичної роботи, окреслено підходи та принципи реалізації, визначено рівні впровадження (адміністративний, профільний, індивідуальний).

З'ясовано, що розвиток досліджуваної компетентності забезпечується безпосереднім змістом науково-методичної роботи, основу якого складають заходи/дії/форми формальної, неформальної та інформальної освіти з використанням відповідних методів і засобів, які у взаємозв'язку сприяють ефективності досліджуваного процесу. З'ясовано, що розвиток педагогічної компетентності зумовлюється особливостями та специфікою професійної діяльності, триває впродовж усього періоду педагогічної активності викладача фармацевтичного профілю, зокрема у ході науково-методичної роботи коледжу.

4. Обґрунтовано модель розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю, яка містить чотири блоки: концептуально-цільовий – відображає мету, наукові підходи та принципи (позитивної мотивації, науковості, системності та послідовності, неперервності, цілеспрямованості, комплексного підходу, індивідуалізації, пріоритетності саморозвитку та самоосвіти, науково-методичного супроводу, рефлексивного оцінювання власної діяльності); мотиваційно-стимулювальний – відображає зовнішню та внутрішню мотивацію викладачів фармацевтичного профілю до розвитку педагогічної компетентності, види їхнього стимулювання; змістово-процесуальний – окреслює теоретичний та практичний зміст розвитку педагогічної компетентності у заходах/діях/формах формальної, неформальної, та інформальної освіти, методах і засобах науково-методичної роботи коледжу; результативно-діагностувальний містить критерії, показники, рівні розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу.

5. Розроблено авторську методику розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу, яка передбачає поетапний механізм упровадження моделі і складається з трьох етапів: підготовчого, основного, результативного. На підготовчому етапі проведено діагностику вхідного рівня розвитку компонентів педагогічної компетентності, створено організаційне та науково-методичне підґрунтя її розвитку, визначено шляхи мотивування викладачів у визначеному напрямі. На основному етапі забезпечено активне залучення викладачів фармацевтичного профілю до заходів/дій/форм формальної, неформальної, інформальної освіти у системі науково-методичної роботи коледжу, реалізацію авторських навчально-методичних матеріалів. На результативному етапі проведено діагностику вихідного рівня розвитку компонентів педагогічної компетентності, створено середовище наукової, творчої, інноваційної діяльності, в якому викладач є рівноправним суб'єктом, що володіє відповідним активним розвивальним потенціалом. У межах впровадження методики апробовано авторські навчально-методичні матеріали: концепцію та індивідуальну програму розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу, методичні рекомендації з викладання навчальних дисциплін у контексті впровадження компетентнісного підходу та інші.

Експериментально перевірено результативність реалізації авторської методики, про що свідчить позитивна динаміка розвитку педагогічної компетентності. Достовірність отриманих результатів перевірено за допомогою методів математичної статистики (критерію ϕ^* -кутового перетворення Фішера та t-критерію Стюдента).

Представлене дослідження не претендує на вичерпне вирішення усіх аспектів проблеми. Перспективними напрямками роботи вважаємо: розробку та впровадження в освітній процес та систему науково-методичної роботи коледжу сучасних технологій та інноваційних підходів з розвитку досліджуваної компетентності; поглиблене опрацювання аспектів формування змісту, форм, методів навчання дорослих; обґрунтування шляхів удосконалення змісту науково-методичної роботи у закладі вищої освіти.

Основний зміст дисертації відображено в таких публікаціях автора:

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Козаченко, Г.В., 2019. Критерії, показники і рівні розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, VII (76), Issue: 187, 2019 Feb, с. 40-44.

2. Козаченко, Г.В., 2019. Змістова структура педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю. *Проблеми освіти: зб. наук. праць*. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», вип. 91, с. 215-222.

3. Козаченко, Г.В., 2019. Принципи розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу. *Електронний науковий фаховий журнал Сучасний імідж педагога*. [online] №1 (184), с. 35-37. Режим доступу: <http://isp.poippo.pl.ua>

4. Козаченко, Г.В., 2018. Циклова методична комісія як середовище розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, вип. 4 (95), с. 76-81.

5. Козаченко, Г.В., 2018. Електронний методичний кабінет: нові ресурси та можливості. *Електронне наукове фахове видання Народна освіта*, [online] № 3 (36). Режим доступу: <https://www.narodnaosvita.kiev.ua/>

6. Козаченко, Г.В., 2018. Наукові підходи до розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: зб. наук. праць*. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», вип. 55, с. 94-100.

7. Козаченко, Г.В., 2018. Самоосвіта як фактор розвитку педагогічної компетентності викладача фармацевтичного профілю. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, № 4 (78), с. 79-87.

8. Козаченко, Г.В., 2017. Теоретичні засади розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, вип. № 1 (87), с. 64-71.

9. Козаченко, Г.В., 2017. Актуалізація розвитку педагогічної компетентності у викладачів фармацевтичного профілю у системі фармацевтичної освіти коледжу. *Проблеми освіти: зб. наук. праць. Інститут модернізації змісту освіти МОН України*. Житомир: Вид. О.О. Євенок, вип. 87, с. 117-122.

10. Козаченко, Г.В., 2017. Особливості професійної діяльності викладачів фармацевтичного профілю у вищому навчальному закладі I-II рівнів акредитації. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, вип. № 2 (88), с. 146-151.

Список публікацій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

11. Козаченко, Г.В., 2019. *Методичні рекомендації для викладачів з викладання навчальних дисциплін в контексті запровадження нових стандартів освіти на засадах компетентнісного підходу*. Житомир: в-во ЖДУ ім. І. Франка, 40 с.

12. Козаченко, Г.В., 2019. *Концепція розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу*. Житомир: в-во ЖДУ ім. І. Франка, 24 с.

13. Козаченко, Г.В., 2019. Моніторинг діяльності викладача. *Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм*: матеріали IV Всеукраїнської викладацько-студентської наук.-практ. конф., 15 березня 2019 р. м. Кременчук: Кременчуцький педагогічний коледж імені А.С. Макаренка, с. 158-162.

14. Козаченко, Г.В., 2018. Впровадження новітніх інформаційних систем як спосіб оптимізації освітнього процесу. *Дистанційна освіта: реалії та перспективи*: матеріали I всеукр. наук.-практ. конф., 12 грудня 2018 р. Харків: Харківський нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди, с. 35-39.

15. Козаченко, Г.В., 2018. Навчально-методичний посібник – складова забезпечення результатів навчання через набуття фахових компетентностей на практичному/лабораторному занятті. *Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку)*: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 17-18 травня 2018 р.). Тернопіль: ТДМУ, с. 163-164.

16. Козаченко, Г.В., 2017. Особливості професійної діяльності фахівців-фармацевтів. *Якість вищої освіти: сучасний стан та шляхи забезпечення*: матеріали. всеукр. наук.-метод. інтернет-конф. пед. працівників ВНЗ I-II р.а., 17-18 квітня 2017. Харків: Коледж НФаУ, с. 148-153.

17. Козаченко, Г.В. 2017. Інноваційні підходи до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у Житомирському базовому фармацевтичному коледжі: *Модернізація змісту професійної освіти – умова підготовки компетентного фахівця нової формації*: зб. матер. конф. Житомирський торгівельно-економічний коледж, 16 травня 2017 року. Житомир: Вид-во О.О. Євенок, с. 273-276.

18. Козаченко, Г.В., 2016. Інноваційність як провідний фактор розвитку викладача в умовах сучасної освіти. *Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти»*. Житомирський базовий фармацевтичний коледж, с. 118-120.

19. Козаченко, Г.В., 2015. Роль методичної роботи вищого навчального закладу фармацевтичного профілю у формуванні професійно-педагогічної компетентності викладачів. *Андрогогічний вісник*: наукове електронне періодичне видання. Житомир: Вид-во: ЖДУ ім. І. Франка, вип. 6, с. 123-128.

20. Козаченко, Г.В., 2015. Науково-методичне забезпечення підготовки молодших спеціалістів-фармацевтів. *Формування професійної компетентності майбутнього медичного спеціаліста*: зб. матеріалів V Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференція. Суми: Сумський медичний коледж, с. 88-90.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

21. Козаченко, Г.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / Г.В. Козаченко. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017, 336 с. Підручник затверджений МОЗ України для студентів медичних, фармацевтичних закладів вищої освіти I-III р.а України.

АНОТАЦІЯ

Козаченко Г.В. Розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, 2019.

Дисертація присвячена актуальній проблемі розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю.

У роботі проаналізовано стан окресленої проблеми в науково-педагогічній літературі та практиці діяльності фармацевтичних, медичних закладів вищої освіти (коледжах). Здійснено категоріальний аналіз базових понять дослідження.

Охарактеризовано систему науково-методичної роботи коледжу, визначено її мету, завдання, функції, окреслено підходи та принципи її реалізації, визначено рівні здійснення (адміністративний, профільний, індивідуальний). Виокремлено структурні компоненти, критерії, показники та рівні сформованості досліджуваної компетентності.

Обґрунтовано авторську модель та поетапну методику її впровадження, що забезпечили ефективний розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю.

Експериментально підтверджено їх ефективність шляхом упровадження заходів/дій/форм формальної, неформальної та інформальної освіти.

Ключові слова: педагогічна компетентність, викладачі фармацевтичного профілю, розвиток педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю, система науково-методичної роботи.

АННОТАЦИЯ

Козаченко Г.В. Развитие педагогической компетентности преподавателей фармацевтического профиля в системе научно-методической работы колледжа. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Житомирский государственный университет имени Ивана Франко, Житомир, 2019.

Диссертация посвящена исследованию проблемы развития педагогической компетентности преподавателей фармацевтического профиля в системе научно-методической работы колледжа. В работе проанализировано состояние этой проблемы в научно-педагогической литературе и практике деятельности медицинских, фармацевтических высших учебных заведений (колледжах).

Осуществлено категориальный анализ базовых понятий исследования, который отражает их общий смысл, сущность и взаимосвязь.

Охарактеризовано систему научно-методической работы колледжа, сформулированы ее цели, задачи, функции, указаны подходы и принципы ее реализации, определены уровни осуществления (административный, профильный, индивидуальный). Установлено, что развитие обозначенной компетентности обеспечивается непосредственным содержанием научно-методической работы, основу которого составляют мероприятия/действия/формы формального, неформального, а также информального образования через методы, средства, которые во взаимосвязи способствуют решению задачи развития обозначенной компетентности.

В результате исследования выделено и аргументировано структурные компоненты, критерии, показатели и уровни сформированности исследуемой компетентности. Проведен анализ результатов констатирующего и

формирующего этапов эксперимента. Теоретически обоснована и экспериментально проверена эффективность реализации авторской модели в деятельность медицинских, фармацевтических колледжей с помощью поэтапной методики ее внедрения.

Ключевые слова: педагогическая компетентность, преподаватели фармацевтического профиля, развитие педагогической компетентности преподавателей фармацевтического профиля, система научно-методической работы.

ABSTRACT

Kozachenko H.V The Development of Pedagogical Competence of the Teachers of Pharmaceutical Profile in the System of Scientific and Methodological Work in the College. – Manuscript.

Dissertation for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences (Doctor of Philosophy) in Specialty 13.00.04 – Theory and Methodology of Professional Education (015 – Pedagogical Sciences). – Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, 2019.

The thesis deals with the topical issue of the development of pedagogical competence of the teachers of pharmaceutical profile.

Based on the substantiation of methodological foundations, a categorical analysis of the basic concepts of the study has been done.

The system of scientific and methodological work of the college has been characterized. The objectives, tasks, functions of this system, as well as the outlined approaches and principles of its functioning were formulated. The levels of its implementation (administrative, profile, individual) were defined. The structural components, criteria, indicators, and levels of the investigated competence are identified and analyzed.

The author's model and step-by-step methodology of its implementation that ensure the effective process of pharmaceutical profile teacher's pedagogical competence development was substantiated.

Their effectiveness has been experimentally verified by means of events/activities/forms of formal, non-formal and informal education.

Keywords: pedagogical competence, pharmaceutical profile teachers, development of pharmaceutical profile teacher's pedagogical competence, scientific and methodological work, pharmaceutical establishment of higher education.